

Till Kammarrätten i Göteborg

via Förvaltningsrätten i Göteborg

Överklagande av Förvaltningsrättens beslut 2017-02-22, Mål nr 2092-17 samt begäran om inhibition d.v.s. att inga åtgärder får verkställas innan beslutet vunnit laga kraft

---

KLAGANDE:

Föreningen Nätverket Trädplan Göteborg
Organisationsnummer: 802469-6950
Ordförande och firmatecknare: Barbara Lindell, 600403 - 7120
Adress: c/o Lindell , N. Fogelbergsg. 9a, 411 28 Göteborg
Mail: tradplangoteborg@gmail.com

Innehåll

Klagande:	1
YRKANDE	2
GRUNDER FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND	3
1. Skäl till prövningstillstånd.....	3
2. Prejudicerande betydelse.....	3
3. Anledning att betvivla riktigheten samt rättstillämpningen i domslut	3
4. Synnerliga skäl	4
5. Utvecklad talan ang prövningsrätten	4
6. Grund för klagorätt enligt Kulturmiljölagen	6
7. Grund för klagorätt enligt Förvaltningslagen	7
8. Grund för klagorätt enligt Århuskonventionen	7
9. Grund för klagorätt enligt Internationell Överenskommelser.....	8

10.	EU-domstolens kritik ang. svensk talerätt för enskilda och miljöorganisationer.....	8
11.	Enskildas talerätt enligt RPL	9
12.	MÖDs utredning om Sakägarbegreppet.....	9
13.	Grund för klagorätt enligt Miljöbalken.....	10
GRUNDER FÖR ÖVERKLAGAN		10
14.	Beslut om intrång på Kyrkotomt	10
15.	Tillstånd för anläggande av Västlänken har ännu ej vunnit laga kraft	10
16.	Föregripande av den stundande prövningen Miljöbalken	11
17.	Åtgärderna strider mot Kulturmiljölagen.....	11
18.	Samråd med Riksantikvarieämbetet saknas	12
19.	Strider mot Miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö"	12
SLUTSATS.....		12

YRKANDE:

1. Föreningen Trädplan Göteborg överklagar härmed Förvaltningsrättens beslut att avvisa vår överklagan av Länsstyrelsens beslut, 2017-01-31, dnr 433-35535-2016
2. Föreningen Trädplan Göteborg begär omedelbar inhibition, d.v.s. att inga åtgärder får verkställas, innan beslutet vunnit laga kraft
3. Föreningen Trädplan Göteborg överklagar Förvaltningsdomstolens beslut att inte ge prövningstillstånd / talerätt till föreningen gällande vår överklagan angående förberedande arbeten inför flytt/bevarande av träd invid Hagakyrkan i Göteborg, Länsstyrelsens beslut, 2017-01-31, dnr 433-35535-2016
4. Föreningen Trädplan Göteborg överklagar Länsstyrelsens beslut att ge tillstånd till intrång på Kyrkotomt, dvs att ge tillstånd till åtgärder på träd invid Haga kyrka, innefattande tillstånd till flytt och nedtagning av träd på Haga Kyrkoplan
5. Föreningen Trädplan Göteborg hemställer att Kammarrätten beslutar att de åtgärder länsstyrelsens beslut omfattar, inte får verkställas innan beslutet att bygga Västlänken vunnit laga kraft.

GRUNDER FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

1. Skäl till prövningstillstånd

- 1.1 Vi kräver att Föreningen Trädplan ska ges prövningstillstånd för prövning av sakfrågan i aktuellt mål, av följande anledningar:
1. Avgörandet kan få betydelse som prejudikat, på grund av avsaknaden av liknande fall samt framtida bedömningar
  2. Det föreligger synnerliga skäl
  3. Det finns anledning att betvivla riktigheten av underinstansens dom
  4. Det går inte att bedöma riktigheten av förvaltningsrättens dom utan att prövningstillstånd först meddelas.

2. Prejudicerande betydelse

- 2.1 Prövningstillstånd bör meddelas eftersom det härvid råder oklarhet hur lagstiftningen avseende talerätt i mål enligt KML ska tolkas. Det är tveksamt huruvida lagen ger utrymme för att utsträcka klagorätten även till andra parter än de som är direkt berörda.
- Avgörandet kan därför få betydelse som prejudikat, eftersom det saknas liknande prejudicerande avgöranden gällande denna fråga.
- 2.2 Det råder även osäkerhet huruvida svensk lag lever upp till kraven i Århuskonventionen och EU-rätten avseende talerätt. (se även nedan ang. Århuskonventionen). Frågan om Århuskonventionen har införts på ett tillräckligt sätt i svensk rätt har bland annat ifrågasatts av Lagrådet (jfr lagrådets yttrande, prop. 2004/05:65 s. 313 f.). Även med hänsyn till detta bör prövningstillstånd meddelas, då detta har betydelse som prejudikat.

3. Anledning att betvivla riktigheten samt rättstillämpningen i domslut

- 3.1 Föreningen Trädplan vidhåller att RÅ 1995 not 279, som förvaltningsrätten hänvisar till, är ett inaktuellt rättsfall som inte längre bör tillmätas någon betydelse. Sedan införandet av EU-rätten och Århuskonventionen har detta rättsfall tappat sin prejudicerande verkan. Det är därmed felaktigt av förvaltningsrätten att hänvisa till detta avgörande och samtidigt underlåta att redogöra för rekvisiten i 22 § FL, förarbeten och aktuell rättspraxis. Med anledning av detta finns det anledning att betvivla riktigheten i underinstansernas domslut. Då avgörandet grundar sig på inaktuellt material, bör HFD meddela prövningstillstånd.

- 3.2 Föreningen Trädplan anför att det inte går att bedöma riktigheten av underinstansernas avgöranden utan att prövningstillstånd först meddelas. Detta eftersom det är av största vikt att alla i målet åberopade omständigheter grundligt beaktas för att en korrekt bedömning i målet ska kunna göras, vilket hitintills inte har skett. Underinstanserna har i förevarande fall inte tagit hänsyn till föreningens anföranden avseende Århuskonventionen, eller närmare förklarat på vilket sätt som klagorätten inte skulle kunna grundas på densamma. Underinstanserna har därtill inte heller beaktat den rättspraxis, både nationell och EU-praxis, som föreningen har åberopat i processen, eller i övrigt tagit ställning till föreningens anföranden i tillräcklig utsträckning. Det är därmed av vikt att prövningstillstånd lämnas så att HFD kan företa en erforderlig prövning av de av föreningen tidigare åberopade sakomständigheterna.

4. Synnerliga skäl

- 4.1 Med anledning av det ovan anförda anser Föreningen Trädplan att det även föreligger synnerliga skäl till meddelande av prövningstillstånd, samt till en förnyad prövning i sak.
- 4.2 Prövningstillstånd bör meddelas då det framkommit nya uppgifter som påverkar förvaltningsrättens bedömning, samt att förvaltningsrättens domslut berott på ett grovt förbiseende av nyare lagstiftning.
- 4.3 Därutöver anför Föreningen Trädplan att synnerliga skäl föreligger då det vore oskäligt att förhindra föreningens talan i aktuellt mål, eftersom RAÄ, som givits talerätt enligt KLM, inte har uttalat sig i sakfrågan, vilket medför att ingen annan part får lov att yttra sig. Detta strider bl.a. mot EU-rätten, och måste anses vara en otillräcklighet rättsprövning.

5. Utvecklad talan ang prövningsrätten

- 5.1 Utöver ovanstående grunder för prövningstillstånd hänvisar Föreningen Trädplan till alla de sakomständigheter avseende föreningens talerätt i målet, enligt nedan:
- 5.2 Föreningen Trädplan Göteborg uppfyller de krav som uppställs för klagorätt enligt Århuskonventionen, 22 § förvaltningslagen samt 16 kap. 13 § miljöbalken, vilken tillerkänner ideella föreningar som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöintressen klagorätt. 22 § förvaltningslagen säger att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Århus-konventionen innebär en grundad förpliktelse att säkerställa att allmänheten i enlighet med nationell rätt har tillgång till effektiva rättsmedel i miljömål.

- 5.3 Det beslut (Länsstyrelsens beslut, 2017-01-31, dnr 433-35535-2016) som Föreningen Trädplan vill överklaga har en "betydande påverkan på miljön". Då Föreningen är en miljöorganisation, som funnits i över tre år och med över hundra medlemmar bör klagorätten anses vara verifierad.
- 5.4 Miljöorganisationer har enligt miljöbalken en uttrycklig rätt att överklaga dispenser från artskyddsförordningen (2007:845). Skyddet av arter och deras livsmiljöer är således ett intresse som klart erkänts av rättsordningen. Artskyddet påverkas ofrånkomligen även i detta ärende med hotad stadsnatur, såväl arter och arters livsmiljö skadas och riskerar att försvinna irreversibelt. Artskyddet enligt art- och habitatdirektivet gäller även pågående markanvändning (se EU-domstolens dom i mål C-183/05)
Att talerätten avseende beslut som kan leda till samma påtagliga skada på hotade och skyddade arter och skyddade områden, ska bedömas olika beroende på vilken lagstiftning som tillämpas, är varken ändamålsenligt eller förenligt med EU-rätten och Århuskonventionen.
- 5.5 Av EU-domstolens dom i mål C263/08 och C-240/09 kan man sluta sig till att Århuskonventionen måste få genomslag i den nationella rätten. EU-domstolen konstaterade i avgörandet att det av artikel 9.3 i Århuskonventionen följer en skyldighet att se till att en miljöskyddsförening ges möjlighet att väcka talan vid domstol mot ett beslut som kan strida mot unionens lagstiftning. Denna bestämmelse kan inte tolkas annorlunda vad avser nationell lagstiftning eftersom såväl Sverige som EU har ratificerat konventionen, dvs nationella domstolar ska tolka nationell processrätt så att den överensstämmer med målen i artikel 9.3 i Århuskonventionen samt säkerställa ett effektivt domstolsskydd av rättigheterna enligt unionsrätten (C240/09 punkt 49 och 51)
- 5.6 Århuskonventionens efterlevnadskommitté har i beslut ACCC/C/2005/11 (Belgien) uttalat sig om omfattningen av vilka miljöorganisationer som kan anses omfattas av tillgång till rättslig prövning enligt artikel 9.3. I samma beslut anger kommittén att tillgång till rättslig prövning ska vara utgångspunkten, inte undantaget. Liknande beskrivningar av artikel 9.3 gör kommittén i beslut ACCC/C/2006/18 (Danmark). Denna vida syn på vilka miljöorganisationer som omfattas av artikel 9.3 framgår även av den handbok som tagits fram inom ramen för UNECE (The Aarhus Convention: An Implementation Guide, 2 u. 2013, s. 207 f.).
- 5.7 Av artikel 9.2 i Århuskonventionen framgår att den "berörda allmänhet" som har ett tillräckligt intresse eller som hävdar att en rättighet kränks, ska ha rätt att få den materiella och formella giltigheten av ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som omfattas av artikel 6 eller andra tillämpliga bestämmelser i konventionen, prövad av domstol eller annat opartiskt organ. Vad som utgör "tillräckligt intresse" och "kränkning av en rättighet" ska avgöras i enlighet med nationell rätt, och i överensstämmelse med målet att ge den berörda allmänheten en omfattande tillgång till rättslig prövning inom ramen för konventionen.
- 5.8 Artikel 6 innehåller bestämmelser om att allmänheten ska ha rätt att delta i beslutsprocessen vid tillståndsprövning av ett antal verksamheter som påverkar miljön. Punkt 1 a i artikeln hänvisar till beslut om verksamheter som anges i bilaga I till konventionen. Enligt punkt 1 b ska bestämmelserna i artikeln också tillämpas på beslut om verksamheter, i enlighet med den nationella rätten, som inte anges i bilagan men som kan ha betydande påverkan på miljön.

Enligt artikel 9.3 i konventionen ska den "allmänhet" som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt ha möjlighet att få handlingar och underlåtenheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning.

- 5.9 Med uttrycket berörd allmänhet i konventionens artikel 9.2 avses enligt artikel 2.5 den allmänhet som berörs av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet; de icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som uppställs i nationell rätt anses ha ett sådant intresse. Med termen allmänhet i artikel 9.3 avses enligt artikel 2.4 en eller flera fysiska eller juridiska personer DOM 10 Mål nr 5962-12 och, i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis, föreningar, organisationer eller grupper bestående av fysiska eller juridiska personer.
- 5.10 Det aktuella målet rör nationella och lokala förhållanden men tangerar också unionsrätt genom att påverkansområdet används av allmänheten, är av riksintresse för kulturmiljövård och innehåller träd, fladdermöss samt rödlistade fåglar och lavar av stort skyddsvärde. Enligt EU-domstolens dom i mål nr C-240/09 finns det, när en konventionsbestämmelse kan tillämpas såväl på situationer som omfattas av nationell rätt, som på situationer som omfattas av unionsrätten, ett bestämt intresse av att bestämmelsen tolkas på ett enhetligt sätt, oberoende av under vilka omständigheter den ska tillämpas.
- 5.11 Den processuella rätten borde i den utsträckning det är möjligt tolkas så att en sådan miljöskyddsförening som är aktuell i målet ges möjlighet att väcka talan vid domstol mot ett beslut som kan strida mot unionens miljölagstiftning (punkterna 42 och 52). Jfr också EU-domstolens dom i mål C-115/09 punkt 44, HDs dom i NJA 2012 s. 921 punkt 6,7, 16 och 19 samt MÖD 2013:6.

6. Grund för klagorätt enligt Kulturmiljölagen

- 6.1 Kulturmiljölagen (KML) kap 1, 2 § anger: "Riksantikvarieämbetet (RAÄ) får överklaga beslut av domstol eller annan myndighet". I samma lag kap 4, 18 § anges att beslut enligt 3 § "får överklagas till allmän förvaltningsdomstol". Det framgår inte i KML att endast RAÄ har rätt att överklaga och följaktligen bör vi som intresseförening med syftet att vårda och bevara stadens träd och grönområden för invånarnas och besökarens välbefinnande anses behöriga att överklaga myndighets beslut. Våra argument för detta finns i den bilagda överklagan till Förvaltningsrätten.
- 6.2 Föreningen Trädplan hävdar att Riksantikvarieämbetets (RAÄ) rätt att överklaga enligt 1 kap. 2 § tredje stycket Kulturmiljölagen (KML) inte ska tolkas som att ingen annan har rätt att överklaga det aktuella avgörandet. Snarare är det, precis som domstolen anför, 22 § Förvaltningslagen (FL) som ska tillämpas för att avgöra vilka utöver RAÄ som har talerätt – vilket mycket väl kan vara en naturförening/miljöorganisation såsom Trädplan Göteborg.

7. Grund för klagorätt enligt Förvaltningslagen

- 7.1 I förarbetena till 22 § FL (Zeteo, Wolters Kluwer) framgår det att intresse-organisationer som genom sin verksamhet är berörda av myndigheters beslut är en av 12 kategorier klagande som kan ges talerätt enligt 22 § FL. Följaktligen bör Föreningen Trädplan Göteborg som intresseförening med syftet att främja och bevara stadens träd och grönområden för invånarnas och besökares välbefinnande anses behörig att överklaga myndighetsbeslut som kraftigt och negativt påverkar trädbeståndet i Göteborgs parker, alléer och andra trädmiljöer. (För utvecklade argument angående trädpåverkan, se bilaga 1, Kompletterad överklagan till Förvaltningsrätten)
- 7.2 Frågan om intresseorganisationers klagorätt enligt 22 § FL har diskuterats i en rad olika sammanhang, se t.ex. Besvärssakkunniga s. 183 och 530, arbetsgruppen s. 64 och 87, Westerberg s. 106, Ragnemalm i FT 1971 s. 104 och 184, Walberg i FT 1971 s. 125 och Strömberg & Lundell s. 194.
- 7.3 Det fall, 1995 not 279, som Förvaltningsrätten nämner som praxis för nekad talerätt är ett mycket gammalt fall. Sedan dess har EU-rätten och Århuskonventionen införlivats i svensk rätt, medförande att nämnda rättsfalls prejudicerande verkan kan ifrågasättas. Vi hävdar att det är felaktigt av Förvaltningsdomstolen att hänvisa till rättsfallet, i stället för att gå igenom vad som föreskrivs gällande talerätt enligt 22 § FL, förarbeten och övrig rättspraxis.
- 7.4 Det måste även anses vara oskäligt att hindra föreningens talerätt i förevarande mål eftersom den myndighet som givits talerätt enligt Förvaltningsrättens tolkning av KML, RAÄ, överhuvudtaget inte har yttrat sig. Förfarandet innebär att ingen ges talerätt i praktiken, vilket står i strid med rättssäkerhetsprincipen och Århuskonventionen art. 9.3 (se nedan).

8. Grund för klagorätt enligt Århuskonventionen

- 8.1 Vi anser att Århuskonventionen är tillämplig i detta fall. Den har till syfte att säkerställa ett effektivt miljöskydd och ska tillmätas avgörande betydelse i svensk rättstillämpning. Detta främst eftersom Århuskonventionen, som utgör EU-rätt, ska tillämpas av förvaltningsrätten ex officio. Förvaltningsrätten har i sitt beslut inte beaktat EU-rätten i erforderlig mån.
- 8.2 Domstolens bedömning avseende de enskildas talerätt i målet står i strid artikel 9.3 i Århuskonventionen. Det framgår av det inledande avsnittet till Århuskonventionen att ett av konventionens syften är att medlemsländer, genom antagandet av konventionen, ska tillgodose enskildas "access to justice", det vill säga vår talerätt. En svensk lagtolkning som medför att enskildas talerätt går förlorad, genom att ansvaret för beaktandet av ett riksintresse helt och hållet överläggs på en statlig myndighet, kan inte ses som förenlig med konventionen. Även om RAÄ har ett övergripande ansvar för det aktuella intresset enligt KML så medför inte detta ansvar något hinder för att även enskilda ska få talerätt i sakfrågan.
- 8.3 I dagsläget råder osäkerhet gällande om svensk lag lever upp till kraven i Århuskonventionen och EU-rätten. Frågan om Århuskonventionen har införts på ett tillräckligt sätt i svensk rätt har bl a ifrågasatts av Lagrådet (se Lagrådets yttrande, prop. 2004/05:65 s. 313 f) samt av

Professor Jan Darpö i flera olika skrivelser. Därför kräver Föreningen Trädplan att Högsta Förvaltningsrätten tittar speciellt på detta.

9. Grund för klagorätt enligt Internationell Överenskommelser

- 9.1 De absolut viktigaste internationella miljörettsliga rättskällorna är tveklöst de internationella överenskommelserna. Dessa överenskommelser har blivit benämnda på flera olika sätt bland annat konventioner, protokoll och stadgor. För att en internationell överenskommelse skall anses vara införlivad i svensk rätt krävs att den har blivit transformerad eller inkorporerad. I Sverige inkorporerades EKMR genom lag SFS 1994:1219 den 1 januari 1995. Detta innebär att Sverige genom en lagstiftningsåtgärd föreskrivit att konventionen skall gälla och således skulle tillämpas av de berörda myndigheterna (Hans-Heinrich Vogel, Lars Heuman, Madeleine Leijonhufvud, Peter Seipel, Ulf Bernitz, Finna rätt: Juristens källmaterial och arbetsmetoder, 2012, uppl. 12, s. 39 ff.).
- 9.2 Rätten att föra talan i beslut som påverkar miljön har fått stöd i både internationell rätt och EG rätt. I enlighet med Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artikel 6, har alla rätt till en rättvis prövning. Detta ger var och en rätt att få sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter prövade av en oavhängig och opartisk domstol, (Ebbesson, Jonas, Miljörätt, Uppsala: 2008, uppl.2 s. 91).
- 9.3 Genom Europakonventionen har medborgarna i medlemsstaterna garanterats en möjlighet till domstolsprövning. Rättsprövningens syfte är att Sveriges internationella åtaganden blir uppfyllda. Den personen som är att anse som berörd av en myndighets beslut skall kunna få frågan prövad om huruvida beslutet har kränkt dennes rättigheter.

10. EU-domstolens kritik ang. svensk talerätt för enskilda och miljöorganisationer

- 10.1 Sverige har fällts i Europadomstolen vid ett flertal tillfällen, se t.ex. "Fallet Zander mot Sverige", där rätten att föra talan för en enskild sakägare prövades, och Sverige fälldes (dom 1993-11-25) och (Ebbesson, Jonas, Miljörätt, Uppsala: 2008, uppl.2 s. 91, Svensk Juristtidning, 1994 s. 337), samt "Case of Karin Andersson and Others vs. Sweden, 2014-09-25" (Application no. 29878/09)
- 10.2 EU-domstolen har i ett stort antal domar, bland andra mål C 115/09 samt 240/09, slagit fast att miljöorganisationer har en omfattande talerätt i mål. EU-domstolen har även, i mål C 263-08, framfört åsikter om att den svenska talerätten för miljöorganisationer är alltför begränsad. Frågan kring huruvida de svenska domstolarna tillämpar en allt för sträng tolkning av normskyddsläran beträffande klagorättens omfattning för enskilda har bland annat belysts av Mark- och miljööverdomstolen i MÖD 2015:8.

11. Enskildas talerätt enligt RPL

- 11.1 År 2006 reformerades Rättsprövningslagen, efter att Sverige fällts i EU-domstolen vid ett flertal tillfällen. I propositionen till den nya rättsprövningslagen anges att det dåvarande villkoret att endast den som har varit part får ansöka om rättsprövning skulle tas bort. Avgörandet för rätten att ansöka anses istället vara om det klandrade beslutet innefattar en prövning av sökandens civila rättigheter eller skyldigheter. Vidare anser regeringen i propositionen att huruvida den enskilde har intagit formell ställning som part saknade betydelse. Detta innebär att det avgörande ligger på om ett beslut innefattar en prövning av vederbörandes civila rättigheter och skyldigheter (Prop. 2005/06:56 s. 12).
- 11.2 Rätten till rättsprövning ligger hos enskilda, vilkas civila rättigheter eller skyldigheter skall prövas. Även icke vinstdrivande miljöorganisationer kan ansöka om rättsprövning (16 kap. 13 § MB)

12. MÖDs utredning om Sakägarbegreppet

- 12.1 I MÖD 2015:8 gjorde Mark- och miljööverdomstolen en grundlig utredning kring sakägarbegreppet, bland annat med utgångspunkt i Århuskonventionen, och ställde sig frågan om den avgränsning av klagorätten som de svenska domstolarna hittills har gjort i miljörättsliga mål verkligen är förenligt med Århuskonventionens syften. Mark- och miljööverdomstolen upphävde underinstansens beslut om avvisning och återförvisade målet för prövning i sak. Vidare uttalade domstolen följande: *“Vid bedömningen av klagorättens omfattning [...] har en avgörande betydelse lagts vid vad som bedömts vara det skyddsvärda intresset med den rättsregel som varit aktuell vid prövningen. En sådan utgångspunkt kan ses som ett uttryck för den s.k. skyddsnormsläran. Följaktligen har enskilda inte kunnat komma till tals i exempelvis mål om strandskydd eftersom syftet med strandskyddsreglerna inte är att skydda enskilda utan allmänna intressen. Det kan ifrågasättas om en strikt tillämpning av skyddsnormsläran är förenlig med dagens syn på frågan om klagorätt på miljörettens område. Avgränsningen är också tveksam ur ett Århuskonventionsperspektiv och behöver mot den bakgrunden analyseras närmare i varje enskilt fall.”*
- 12.2 Mark- och miljööverdomstolens bedömning i ovan nämnda mål påvisar ett flertal intressanta aspekter gällande enskildas talerätt. Först och främst ska understrykas att domslutet rakt ut konstaterar att avgränsningen i talerätt måste analyseras i varje enskilt fall - och kan således inte rakt av uteslutas ur en domstolsbedömning. För det andra påvisar domslutet att en strikt avgränsning av enskildas talerätt på miljörettens område inte är förenlig med Århuskonventionen. Ingen bedömning enligt ovan har skett i det förevarande, enskilda fallet, gällande Föreningen Trädplans talerätt.

13. Grund för klagorätt enligt Miljöbalken

- 13.1 Föreningen Trädplan anför även att vi har talerätt som miljöorganisation enligt miljöbalken, vilket regleras i 16 kap. 13 § MB. Eftersom det aktuella målet gäller tillstånd för flytt av träd, dvs stor påverkan på skyddsvärda träd, i ett område utpekad som riksintresse för kulturmiljövård, krävs även att flytten uppfyller kraven enligt 3 kap. 6 § 2 MB (riksintresse för kulturmiljövård).

GRUNDER FÖR ÖVERKLAGAN

14. Beslut om intrång på Kyrkotomt

Syftet med Länsstyrelsens beslut, 2017-01-31 är trädflytt och trädfällning som förberedelse för arbete med Västlänken.

Föreningen Trädplan Göteborg anser att Länsstyrelsen negligerat de irreversibla och mycket negativa konsekvenser för kyrkotomtens miljö som ingreppen medför. Åtgärderna är så pass stora att de bör ingå i projektet och därmed i stundande prövning inför miljöbalken.

15. Tillstånd för anläggande av Västlänken har ännu ej vunnit laga kraft

Enligt Föreningen Trädplan Göteborg är det **mycket anmärkningsvärt** att Länsstyrelsen fattat beslut om tillstånd till åtgärder som innebär fällning och flytt av flera kulturhistoriskt värdefulla träd innan något av de pågående tillståndsärendena för Västlänken vunnit laga kraft.

Följande tillstånd är under handläggning och har inte vunnit laga kraft:

1. Mark och- miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt mål nr. P 409-17 gällande Länsstyrelsens i Västra Götalands läns beslut 2016-12-21, dnr. 403-9851-2016, gällande Kommunfullmäktiges i Göteborgs stad beslut 2016-01-28, § 19 dnr. 1540/15 att anta detaljplan för järnvägstunneln Västlänken
2. Mark och- miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt mål nr. P 409-17 gällande Länsstyrelsens i Västra Götalands läns beslut 2016-12-21, dnr. 403-9854-2016, gällande Kommunfullmäktiges i Göteborgs stad beslut 2016-01-28, § 20 dnr. 1541/15 att anta ändring av detaljplaner för järnvägstunneln Västlänken
3. Regeringens ärende nr. xxx gällande Trafikverkets fastställelse av järnvägsplan för Västlänken, Göteborgs och Mölndals kommuner, Västra Götalands län, ärende nr TRV 2015/75002

4. Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt mål nr. M 6838-16, gällande tillstånd enligt miljöbalken för anläggandet av Västlänken och Olskroken planskildhet inom Göteborgs stad och Mölndals stad

Vi ifrågasätter starkt att Länsstyrelsen i sitt beslut 2017-01-31 inte tagit med följande förbehåll:

Beslutet ska inte kunna gälla innan det finns färdiga beslut på att Västlänken får byggas.

Om det visar sig att Västlänken inte kommer till stånd, tex inte godkänns i miljöprövning eller att Järnvägsplanen inte fastställs, så har skyddsvärda och kulturhistoriskt oersättliga träd skövlats helt i onödan. Detta har Länsstyrelsen förbisett i sitt beslut.

16. Föregripande av den stundande prövningen Miljöbalken

Det råder ingen tvekan om att de avsedda arbetena utgör en integrerad del av projektet Västlänken och utgör s k följarbeten. Trafikverket har i sin ansökan om tillstånd enligt miljöbalken angivit att: "Ansökan omfattar projektets samtliga tillstånds- och anmälningspliktiga vattenverksamheter, samt projektets miljöfarliga verksamheter. Ansökan omfattar en samlad och fullständig prövning av anläggandet av Västlänken och Olskroken planskildhet." (Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för anläggandet av Västlänken och Olskroken planskildhet, mål nr M 638-16, aktbilaga 1, Trafikverket, sid 15, 2016-02-16)

De s k följarbetena ska därför behandlas som en del av detta projekt och i förekommande fall omfattas av villkor. Genom att påbörja dessa arbeten bryter Trafikverket mot den avsiktsförklaring som gjorts i ansökan om tillstånd enligt miljöbalken.

Frågan om Västlänkens tillåtlighet är utmanad av ett stort antal sakägare. Regeringens beslut angående tillåtlighet har klen stöd i gällande rättstillämpning och strider även mot EU-rätten vad avser svenska tillåtighetsförklarings rättsverkan. Utfallet av prövningen enligt miljöbalken är ingalunda given vad avser tillåtighetsfrågan. Detsamma gäller utgången av den överklagade detaljplanen och järnvägsplanen.

Länsstyrelsens beslut innebär att man föregriper prövningarna av projekt Västlänken enligt miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om byggande av järnväg.

17. Åtgärderna strider mot Kulturmiljölagen

Länsstyrelsen finner att åtgärderna är förenliga med bevarandet av kyrkotomtens kulturhistoriska värde.

Föreningen Trädplan Göteborg, anser att beslutet inte är förenligt med bevarandet av det kulturhistoriska värdet, eftersom beslutet strider mot kap 4 paragraf 2 och 3 i Kulturmiljölagen.

Följande samverkande omständigheter påvisar att länsstyrelsens beslut med stöd av KML kap 4 är felaktigt:

1. Åtgärderna för trädflytt och -fällning etc måste anses innebära väsentlig ändring eftersom träden utgör "andra fasta anordningar på tomten" (3 § 1 och 3 stycket).
2. Kyrkotomten, d v s de på 1870-talet anlagda planteringarna etc runt kyrkobyggnaden, får till utseende och karaktär inte förvanskas (2 § 1 stycket).
3. Det är de aktuella skyddsvärda träden som just genom sin ålder, är en viktig del i det kulturhistoriska värdet. Dessa träd kan inte ersättas. Länsstyrelsens tillstånd innebär därför att kyrkotomten blir förvanskad permanent, genom att befintlig trädmiljö av stort kulturhistoriskt värde inte kan återskapas (2 § 1 stycket och 3 § 3 stycket).

18. Samråd med Riksantikvarieämbetet saknas

Kulturmiljöförordningen (1988:1188) 1 § säger att länsstyrelsen före beslut som är av större vikt ska samråda med RAÄ (2013:554). Så har uppenbarligen inte skett i detta fall, vilket på grund av de mycket stora miljövärden det handlar om är **högst anmärkningsvärt**.

19. Strider mot Miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö"

Beslutet bryter även mot miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö" som bl a innefattar tillvaratagande av kulturmiljön. Det betyder att det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas. **Genom förlusten av flera av de äldre grova träden skulle kyrkotomten förlora sin nuvarande karaktär och miljömålet uppfylls ej.**

SLUTSATS

Föreningen Trädplan Göteborg skall ges prövningstillstånd för prövning i sakfrågan i aktuellt mål.

Avgörandet kan få betydelse som prejudikat, på grund av avsaknaden av liknande fall samt framtida bedömningar

1. Det föreligger synnerliga skäl
2. Det finns anledning att betvivla riktigheten av underinstansens dom
3. Det går inte att bedöma riktigheten av förvaltningsrättens dom utan att prövningstillstånd först meddelas.

Anläggandet av Västlänken har ännu ej vunnit laga kraft och länsstyrelsens beslut saknar förbehåll för detta, vilket innebär att gamla oersättliga träd kan fällas helt i onödan.

Länsstyrelsen borde ha inväntat resultatet av den förestående miljöprövningen och överklagan av detaljplan och järnvägsplan innan det ges ev. tillstånd till intrång på Kyrkotomt. Utan lagakraftvunna tillstånd enligt miljöbalken, detaljplan enligt plan och- och bygglagen samt och järnvägsplan enligt lagen om byggande av järnväg, bör det ej ges tillåtelse till åtgärder på träd invid Haga kyrka, innefattande tillåtelse av flytt och nedtagning av träd på Haga Kyrkoplan. Beslutet framstår som särskilt märkligt eftersom länsstyrelsen inför miljöprövningen har begärt omfattande redovisningar av Trafikverket i miljökonsekvensbeskrivningen av hur en rad miljöfrågor ska hanteras för genomförandet av projekt Västlänken.

Föreningen Trädplan Göteborg anser att då Västlänken är stort och komplicerat mål bör Kammarrätten **besluta om inhibition** av länsstyrelsens beslut 2017-02-22, d.v.s. att inga åtgärder får verkställas innan Föreningen Trädplans sak prövats och länsstyrelsens beslut vunnit laga kraft.

Föreningen Trädplan Göteborg hävdar i motsats till länsstyrelsen att åtgärderna inte är förenliga med Kulturmiljölagen och bevarandet av kyrkotomtens kulturhistoriska värde. Beslutet bidrar inte heller till att uppnå de svenska miljömålen.

Pga av ovanstående anledningar bör beslutet avvisas omgående.

BILAGA:

STADGAR Föreningen Nätverket Trädplan Göteborg reviderade 2016-12-12

Göteborg 2017-04-13

Barbara Lindell

Föreningen Trädplan Göteborg